

ISO 9001 : 2008 मानांकित प्रकाशन

नोव्हेंबर इ. ४ थी

मासिक

प्रज्ञाशोध/शिष्यवृत्ती पूर्वतयारी मासिक सराव

विषय : मराठी व गणित

एकूण गुण : १५०

एकूण प्रश्न = ७५

पेपर - १

भाग - I

भाषा घटक : १) शब्दसमूहाबद्दल एक शब्द

२) समूहदर्शक शब्द

३) पिल्लूदर्शक शब्द ४) घरदर्शक शब्द

५) अक्षरे जुळवून अर्थपूर्ण शब्द तयार करणे.

विषय : मराठी

भाग - I

मराठी

घटक - १ : शब्दसमूहाबद्दल एक शब्द (प्रश्नक्रमांक 1 ते 5)

प्र. 1 व 2 साठी सूचना : खालील प्रश्नातील वाक्यात अधोरेखित शब्द समुहासाठी योग्य शब्द पर्यायातून

निवडून त्याचा उत्तरपत्रिकेतील योग्य पर्याय क्रमांक भरीव करा.

1. ऑलिंपिकसाठी अनेकामधून निवडलेले खेळाडू पाठवले जातात.

(1) चांगले (2) मोजके (3) तरुण (4) निवडक

2. प्राचीन काळी दगडावर कोरलेले लेख आजही पहायला मिळतात.

(1) ताम्रलेख (2) दगडलेख (3) शिलालेख (4) शिल्पलेख

प्र. 3 व 4 साठी सूचना : खालील दिलेल्या शब्दसमूहाबद्दल पर्यायातील कोणता एक शब्द येतो ?

3. जमिनीवर राहणारे प्राणी

(1) खेचर (2) उभयचर (3) जलचर (4) भूचर

4. सापाचा खेळ करणारा

(1) दरवेशी (2) गारुडी (3) डोंबारी (4) मदारी

5. खालील पर्यायातील अचूक जोडी ओळखा.

(1) लिहिता वाचता येणारा अज्ञानी (2) मोजता येणार नाही असे मर्यादीत
(3) हरणासारखे डोळे असणारी मृगनयना (4) पायात काहीही न घालता रातवाणी

घटक - २ : समूहदर्शक शब्द (प्रश्नक्रमांक 6 ते 10)

प्र. 6 व 7 साठी सूचना : खालील शब्दासाठी समूहदर्शक शब्द पर्यायातून शोधा.

6. विद्यार्थ्यांचा

(1) गट (2) घोळका (3) मंडळ (4) संघ

7. गार्डगुरांचे

(1) कळप (2) खिल्लार (3) थवा (4) अडी

8. जसे - प्रवाशांची : झुंबड :: तसे - सैनिकांची : ...?...

(1) पलटण (2) गाथण (3) तुकडी (4) पर्याय १ व ३ बरोबर

9. काकांनी आमच्यासाठी फळांचा आणला.

(1) घोस (2) घड (3) गाथण (4) ढीग

10. खालीलपैकी समूहदर्शक शब्दाची चुकीची जोडी कोणती ?

(1) मडक्यांची उत्तरंड (2) वाद्यांचा वृंद
(3) दुर्वाची जोडी (4) गवताची गंजी

घटक - ३ : पिल्लूदर्शक शब्द (प्रश्नक्रमांक 11 ते 15)

11. खालीलपैकी घुकीची जोडी ओळखा.
 (1) घोड्याचे ⇌ शिंगरु (2) शेळीचे ⇌ करडू
 (3) हरणारे ⇌ शावक (4) मेंढीचे ⇌ लेकरु
12. 'पिल्लू' खालीलपैकी कोणाचे नसते ?
 (1) पक्ष्याचे (2) माणसाचे (3) कुत्र्याचे (4) मांजराचे
13. बकरीच्या पिल्लाला काय म्हणतात ?
 (1) लेकरु (2) शिंगरु (3) कोकरु (4) वासरु
14. 'बछडा' कोणाच्या पिलास म्हणतात ?
 (1) वाघाच्या (2) शेळीच्या (3) मेंढीच्या (4) सिंहाच्या
15. 'शिंगरु' कोणाचे ?
 (1) हरणाचे (2) घोड्याचे (3) गाढवाचे (4) पर्याय २ व ३ बरोबर

घटक - ४ : घरदर्शक शब्द (प्रश्नक्रमांक 16 ते 20)

16. घरट्यात खालीलपैकी कोण राहते ?
 (1) कोळी (2) मोर (3) चिमणी (4) घुबड
17. घरदर्शन शब्दाची खालीलपैकी बरोबर जोडी कोणती ?
 (1) मुंग्या ⇌ जाळे (2) हत्ती ⇌ तबेला (3) घुबड ⇌ पागा (4) मधमाश्या ⇌ पोळे
18. वारुळ कोणासाठी ?
 (1) कोळी (2) मुंगी (3) उंदीर (4) ससा
19.

खु	डे	जा
बी	र	रा

 शेजारील चौकटीत कोणत्या प्राण्याचा घरदर्शक शब्द लपलेला आहे ?
 (1) पोपट (2) कोंबडी
 (3) चिमणी (4) उंदीर
20. जसे - घोड्याचा : तबेला :: तसे - उंटाचा : ...?..
 (1) पागा (2) उंटखाना (3) अंबारखाना (4) पीलखाना

घटक - ५ : अक्षरे जुळवून अर्थपूर्ण शब्द तयार करणे. (प्रश्नक्रमांक 21 ते 25)

21. पर्यायातील अक्षरे योग्य क्रमाने लावून अर्थपूर्ण शब्द तयार न होणाऱ्या पर्यायाचा उत्तरपत्रिकेतील योग्य पर्याय क्रमांक भरीव करा.
 (1) ज क ळ (2) ळ का स (3) प ट पो (4) स सु वा
22. 'री क दा भा कां' या अक्षरांपासून अर्थपूर्ण जोडशब्द बनविल्यास त्यातील शेवटून दुसरे अक्षर कोणते ?
 (1) दा (2) क (3) री (4) भा
23. 'दे सं वा ह श क' या अक्षरांपासून अर्थपूर्ण शब्द बनविल्यास त्यामधील कोणत्या क्रमांकाची अक्षरे घेऊन 'राष्ट्र' या शब्दाचा समानार्थी शब्द मिळेल.
 (1) २ व ३ (2) ५ व ६ (3) ३ व ४ (4) १ व २
24. 'य हि ल मा' या अक्षरांपासून अर्थपूर्ण शब्द बनविल्यास तो शब्द कशाचे नाव आहे ?
 (1) नदी (2) पर्वत (3) डोंगर (4) समुद्र
25. पर्यायातील अक्षरांपासून तयार होणाऱ्या अर्थपूर्ण शब्दातील शेवटचे अक्षर कोणते ?
 (1) दा (2) ण (3) र (4) बा

नोव्हेंबर इ. ४ थी

मासिक

प्रज्ञाशोध/शिष्यवृत्ती पूर्वतयारी
मासिक सराव

ISO 9001 : 2008 मानांकित प्रकाशन

पेपर - १ भाग - II

विषय : गणित

गणित घटक : १) समच्छेद अपूर्णाकाची बेरीज व वजाबाकी
२) आकृत्यांवर आधारित रेखांकित व अरेखांकित भाग ओळखणे.
३) सममित व असममित आकृत्या ओळखणे.

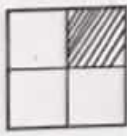
४) लांबी
५) वस्तुमान
६) धारकता

विभाग II गणित

घटक - १ : समच्छेद अपूर्णाकाची बेरीज व वजाबाकी (प्रश्नक्रमांक 26 ते 31)

26. $\frac{4}{6} + \frac{3}{6} = \dots? \dots$
(1) $\frac{7}{6}$ (2) $\frac{3}{6}$ (3) $\frac{9}{6}$ (4) $\frac{4}{6}$
27. $\frac{7}{94} + \frac{6}{94} = \dots? \dots$
(1) 7 (2) 6 (3) 90 (4) 9
28. $\frac{8}{4} + \frac{\square}{4} = \frac{90}{4}$ तर $\square$ च्या जागी खालीलपैकी कोणता अंक येईल ?
(1) 4 (2) 8 (3) 6 (4) 90
29. $\frac{4}{6} - \frac{2}{6} = \frac{2}{6}$ तर $\frac{2}{6}$ च्या जागी कोणता अंक येईल ?
(1) 2 (2) 8 (3) 3 (4) 9
30. $\frac{6}{6} - \frac{4}{6} = ?$
(1) $\frac{3}{6}$ (2) $\frac{4}{6}$ (3) $\frac{12}{6}$ (4) 2
31. $\frac{19}{60} + \frac{7}{60} - \frac{\square}{60} = \frac{6}{60}$ तर $\square = ?$
(1) 20 (2) 60 (3) 26 (4) 92

घटक - २ : आकृत्यांवर आधारित रेखांकित व अरेखांकित भाग ओळखणे. (प्रश्नक्रमांक 32 ते 37)

32. सोबतच्या आकृतीत किती भाग रेखांकित केला आहे ?
(1) $\frac{1}{3}$ (2) $\frac{3}{4}$ (3) $\frac{4}{6}$ (4) $\frac{3}{6}$
33. सोबतच्या आकृतीत रेखांकित न केलेला भाग कोणता अपूर्णाक दर्शवितो?
(1) $\frac{1}{4}$ (2) $\frac{3}{4}$ (3) $\frac{2}{4}$ (4) $\frac{4}{2}$
34. सोबतच्या आकृतीतील रेखांकित केलेल्या भागाचा खालीलपैकी कोणता अपूर्णाक आहे ?
(3) $\frac{2}{6}$ (2) $\frac{3}{6}$ (3) $\frac{4}{6}$ (4) $\frac{4}{6}$
35. सोबतच्या आकृतीतील रेखांकित व अरेखांकित भागातील फरक किती?
(1) $\frac{4}{6}$ (2) $\frac{4}{6}$ (4) $\frac{1}{6}$

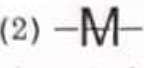
हस्त शिक्खा

शिष्यवृत्ती पूर्वतयारी मासिक प्रश्नपत्रिका, इ. ४ थी विषय - गणित : १४ नोव्हेंबर २०१६ ▶ ५

36. छायांकित भाग अपूर्णाकात दाखवा.
- (1) $\frac{9}{16}$ (2) $\frac{9}{30}$ (3) $\frac{9}{24}$ (4) $\frac{93}{24}$

37. खालीलपैकी कोणत्या आकृतीचा $\frac{4}{9}$ एवढा भाग रेखांकित केला आहे ?
- (1) (2) (3) (4)

घटक - ३ : सममित व असममित आकृत्या ओळखणे. (प्रश्नक्रमांक 38 ते 42)

38. खालीलपैकी कोणते इंग्रजी अक्षर सममित नाही ?
- (1) A (2) H (3) F (4) W
39. खालीलपैकी कोणती आकृती सममित आहे ?
- (1) (2) (3) (4)
40. 'M' या अक्षराची सममित रेघ असणारा पर्याय खालीलपैकी कोणता ?
- (1) (2) (3) (4)
41. पर्यायातील कोणत्या अंकाला दोन सममित रेघा काढता येतील ?
- (1) 7 (2) 9 (3) 8 (4) 5
42. कोणत्याही आकृतीच्या सममित रेघेमुळे आकृतीचे
- (1) तंतोतंत जुळणारे दोन भाग होतात. (2) असमान दोन भाग होतात.
- (3) होणारे दोन भाग तंतोतंत होत नाहीत. (4) समान दोन भाग होत नाहीत.

घटक - ४ : लांबी (प्रश्नक्रमांक 43 ते 49)

43. २५ सें.मी. दोरीचे सहा तुकडे एकमेकीस जोडल्यास किती सें.मी. लांबीची दोरी तयार होईल ?
- (1) १०० सें.मी. (2) १५० सें.मी. (3) १२५ सें.मी. (4) ३१० सें.मी.
44. ४० मीटर लांबीची दोरी समान तुकडे होण्यासाठी चार ठिकाणी कापली व पुन्हा प्रत्येक तुकड्याचे दोन समान भाग केले तर प्रत्येक तुकड्याची लांबी किती ?
- (1) ५० मी. (2) ४ मी. (3) ५ मी. (4) ४० मी.
45. २० कि.मी. = ...?...
- (1) २०,००० मी. (2) २००० मी. (3) २०० मी. (4) २० मी.
46. खालीलपैकी चुकीचा पर्याय कोणता ?
- (1) ५ मी. = ५०० सें.मी. (2) ५ मी. = ५०० डेकामीटर
- (3) ५ किमी = ५००० मी. (4) ५ सें.मी. = ५० मिलीमीटर
47. खालीलपैकी परिमाणांचा योग्य चढता क्रम कोणता ?
- (1) मीटर, हेक्टोमीटर, डेसिमीटर, डेकामीटर (2) डेसिमीटर, मीटर, डेकामीटर, हेक्टोमीटर
- (3) डेसिमीटर, मीटर, हेक्टोमीटर, डेकामीटर (4) डेकामीटर, हेक्टोमीटर, डेसिमीटर, मीटर
48. ४ मी. लांबीच्या तारेतुन २ मी. ४ सें.मी. तार कापून घेतल्यास किती सें.मी. तार शिल्लक राहिली ?
- (1) ४२५ सें.मी. (2) १९६ सें.मी. (3) १९६ मी. (4) २ मी. ५

49. ३०० डेकामीटर = किती मीटर

- (1) ३ (2) ३० (3) ३००० (4) ३००००

घटक - ५ : वस्तुमान (प्रश्नक्रमांक ५० ते ५४)

50. २ किग्रॅ = ग्रॅम

- (1) २०० ग्रॅम (2) २००० ग्रॅम (3) २० ग्रॅम (4) २०००० ग्रॅम

51. एका मुलाला ५० ग्रॅम चिवडा याप्रमाणे ७० मुलांना देण्यास किती चिवडा लागेल ?

- (1) अडीच किलोग्रॅम (2) ३५० ग्रॅम (3) ३५०० कि.ग्रॅम (4) साडेतीन कि.ग्रॅम

52. ४००५ ग्रॅम = कि.ग्रॅम

- (1) ४.५ कि.ग्रॅम (2) ४.००५ कि.ग्रॅम (3) ४.०५ ग्रॅम (4) ५.००४ कि.ग्रॅम

53. एका साखरेच्या पोत्यात ५० किग्रॅ साखर शिल्लक होती. त्या साखरेचे प्रत्येकी ५०० ग्रॅम प्रमाणे पुडे केल्यास एकूण किती पुडे तयार होतील ?

- (1) ५० (2) १०० (3) २५० (4) २५

54. १५ किग्रॅ. गव्हापैकी ९०० ग्रॅम गहू वापरले तर किती गहू शिल्लक राहिले ?

- (1) १५ कि. ९०० ग्रॅम (2) ५ कि. ९०० ग्रॅम (3) १४ कि. ९०० ग्रॅम (4) १४ कि. १०० ग्रॅम

घटक- ६ : धारकता (प्रश्नक्रमांक ५५ ते ६०)

55. १५ ली. ४०० मिली. - ५ ली. २०० मिली = ?

- (1) २० ली. ६०० मिली (2) ५ ली. २०० मिली (3) १० ली. २०० मिली (4) १५ ली. ६०० मिली

56. ५०४० मिली. = ...?...

- (1) ५ ली. (2) ५ ली. ४ मि.ली. (3) ५ ली. ४० मि.ली. (4) ५४०० मिली

57. १२ लीटर = मिली.

- (1) १२००० मिली (2) १२०० मिली (3) १२०००० मिली (4) १२० मिली

58. धारकता मोजण्यासाठी हे एकक वापरतात ?

- (1) मीटर (2) लीटर (3) ग्रॅम (4) सर्व पर्याय बरोबर

59. २००० लीटरच्या पाण्याच्या टाकीतील पाव भाग पाणी वापरले तर किती लिटर पाणी उरले ?

- (1) १००० ली. (2) २०० ली. (3) ५०० ली. (4) १५०० ली.

60. प्रत्येकी १ ली. ५०० मिली. तेलाच्या ७ बाटल्यातील एकूण तेल किती ?

- (1) साडेपाच ली. (2) दहा ली. (3) साडे दहा ली. (4) साडे सात ली.

घटक - ७ : बरील सर्व घटकांवर एकत्रित प्रश्न(प्र. क्र. ६१ ते ७५)

61. $\frac{3}{4} + \frac{9}{4} = \frac{\square}{4}$ तर चौकटीत कोणता अंक येईल ?

- (1) १४ (2) ४ (3) १ (4) २

62. $\frac{८}{१३} + \frac{\square}{१३} = \frac{१०}{१३}$ तर चौकटीत कोणता अंक येईल ?

- (1) १८ (2) ५ (3) २ (4) ३

हस्त स्वेकत

शिष्यवृत्ती पूर्वतयारी मासिक प्रश्नपत्रिका, इ. ४ वी विषय - गणित - १६ मार्च २०१६

63. $\frac{7}{99} \square \frac{6}{99} = \frac{9}{99}$ तर चौकटीत खालीलपैकी कोणते चिन्ह येईल ?
 (1) < (2) + (3) - (4) ×
64. $\frac{98}{99} - \frac{9}{99} = \frac{\square}{99}$ तर चौकटीत कोणती संख्या येईल ?
 (1) ८ (2) ३ (3) ५ (4) २३
65. $\frac{*}{90} + \frac{*}{90} = \frac{2}{90}$ तर * च्या ठिकाणचा अंक कोणता ?
 (1) २ (2) १ (3) ० (4) ४
66. खालीलपैकी कोणत्या आकृतीचा $\frac{2}{3}$ भाग रेखांकित केला आहे ?
 (1) (2) (3) (4)
67. या आकृतीचा रेखांकित भाग किती ?
 (1) $\frac{8}{9}$ (2) $\frac{3}{9}$ (3) $\frac{9}{8}$ (4) $\frac{9}{3}$
68. ग्रॅम हे मोजण्याचे प्रमाणित एकक आहे.
 (1) तराजू (2) वस्तुमान (3) धारकता (4) उंची
69. एका विद्यार्थ्यास १२५ ग्रॅम तांदूळ तर २ कि.ग्रॅ. तांदूळ किती विद्यार्थ्यांना पुरेल ?
 (1) २५० (2) १६ (3) ८ (4) १०
70. एका मिठाईच्या पुड्यात २५० ग्रॅम मिठाई तर ५ कि.ग्रॅम मिठाईमध्ये किती पुडे होतील ?
 (1) २५ (2) १६ (3) २० (4) २४
71. २० सेंटिग्रॅम = डेसीग्रॅम
 (1) २ (2) २०० (3) ४०० (4) १०
72. धारकता कशामध्ये मोजली जात नाही ?
 (1) मिलीलीटर (2) ग्रॅम (3) लीटर (4) मिली
73. १० लीटर = मिली लीटर.
 (1) १००० (2) १०० (3) १०००० (4) १
74. ६००० मिली लीटर = लीटर.
 (1) ६० (2) ६ (3) ६०० (4) १२
75. प्रत्येक मुलाला ७५ मिली दूध या प्रमाणे १० मुलांसाठी किती लीटर दूध लागेल ?
 (1) सव्या सात (2) पाऊणे सात (3) पाऊणे आठ (4) साडे सात

* कच्च्या कामासाठी मोकळी जागा *

* प्रज्ञाशोध/शिष्यवृत्ती पूर्व तयारी

पेपर - १, विषय : मराठी व गणित					
प्रश्न क्र.	मराठी	प्रश्न क्र.	गणित	प्रश्न क्र.	गणित
1	4	26	1	51	4
2	3	27	4	52	2
3	4	28	3	53	2
4	2	29	2	54	4
5	3	30	2	55	3
6	1	31	1	56	3
7	2	32	3	57	1
8	4	33	2	58	2
9	1	34	2	59	4
10	3	35	4	60	3
11	4	36	3	61	2
12	2	37	4	62	3
13	3	38	3	63	3
14	1	39	4	64	3
15	4	40	1	65	2
16	3	41	3	66	2
17	4	42	1	67	3
18	2	43	2	68	2
19	2	44	2	69	2
20	4	45	2	70	3
21	1	46	2	71	1
22	2	47	2	72	2
23	1	48	2	73	3
24	2	49	3	74	2
25	3	50	2	75	2